

ČJ – 8. tř. (17)

TVAROSLOVÍ

- nauka o slovních druzích

Podstatná jména

1. konkrétní – názvy osob, zvířat, věcí
abstraktní – názvy vlastností, dějů, vztahů
2. obecná – označují libovolnou skutečnost téhož druhu (chlapec, pes, řeka)
vlastní – označují konkrétní skutečnost (Martin, Alík, Vltava)

Určujeme: **rod, číslo, pád, vzor**

Zvláštní druhy podstatných jmen:

pomnožná – tvarem množného čísla označují jednu věc (nůžky, vrata)

hromadná – tvarem jednotného čísla označují více věcí téhož druhu (kamení, rostlinstvo)

látková – tvarem jednotného čísla označují látku bez ohledu na množství (voda, mouka)

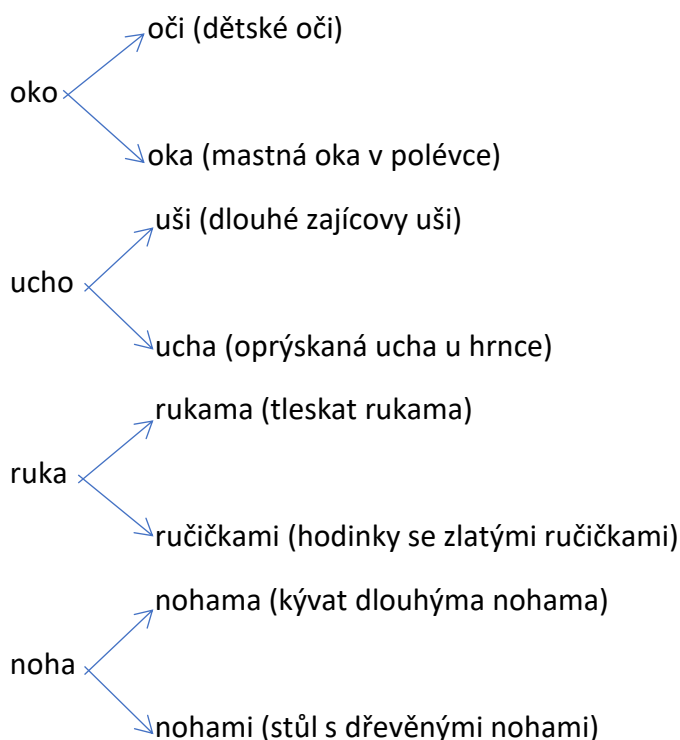
Většina podstatných jmen tvoří číslo jednotné i množné (kámen, rostlina).

Dvojné číslo (duál)

Jde o **názvy párových částí těla**. V množném čísle se objevují zvláštní tvary, což platí i pro zdobněliny: mávat rukama, koulet očima, držet se ručičkami.

!!! Koncovka přívlastku se přizpůsobuje: s dlouhýma ušima, mezi čtyřma očima.

!!! Neoznačují-li se části těla, skloňují se podle příslušných vzorů:

Cvičení

1) urči rod, číslo, pád, vzor

s věcmi -
bubákovi -
bez dítěte -
na zahradu -
s potěšením -
o přátelích -
starosto -

2) urči podst. jména pomnožná - P, hromadná - H, normální – N (nadepiš)

rty, ústa, tváře, záda, ramena, vidle, vidličky, lžíce, ptáci, ptactvo, nádoby, nádobí, šaty,
kabáty, šatstvo, prádlo, boty, obuv, hrábě, rýče, lopaty, listy, listí, housle, Velikonoce,
kalhoty, košile

3) podtrhni jména látková

Při vaření je nutná sůl. Pracuje ve firmě na zpracování masa. Snubní prstýnky se vyrábějí ze zlata. Před dům vysypali písek. Z odřeného kolena mu tekla krev.

4) vyhledej správný tvar 7. pádu množného čísla – podtrhni:

- a) dvěma, dvoumi, dvěmi, dvouma
- b) ramenama, ramenami, rameny
- c) kostma, kostmi, kostima
- d) koleny, kolenama, kolenami
- e) myšima, myšmi, myšma

5) slova v závorkách uveď v množném čísle.

Hrncem měl uražena obě (ucho)..... Mám síť s (velké oko).

..... Zajíc stříhal (dlouhé ucho).

Rozdělával jsem to (vlastní ruka) Dítě mávalo na babičku

(baculatá ručička)

Stůl s (rozviklaná noha) snesli do sklepa. Hodiny s několika
(malá ručička) se porouchaly. Sestavu cvičila s (napnutá noha)
..... . Chci si s tebou popovídat mezi (čtyři oči).
..... . V (oko i ucho) měl plno písku.
Nesahej na to (špinavá ruka). Tahal mě za obě (ucho).
..... . Kopal kolem sebe (malinká nožička)
..... . Upoutaly mě jeho modré (oko).
Prodávali stolek se (tři nohy) Na polévce plavou (mastné oko).
..... . Mám tašku s oběma (otřepané ucho).
.